Частична предварителна оценка на въздействието **(коригирана)**	
Институция: Министерство на отбраната	**Нормативни актове:** Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: полковник Венцислав Хаджиев – заместник-директор на дирекция „Управление на човешките ресурси в отбраната“	**Телефон и ел. поща:** 02 92 21001 v.hadzhiev@mod.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация“

Проблем 2 „Предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността не са актуализирани и не отговарят на приетата в страната валута „евро“.

Проблем 3 „Липса на правна уредба и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната“

Проблем 4 „Липса на регламентация, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни“

Проблем 5 „Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси“

Проблем 6 „Процедурата по определянето на служебното време и правото на компенсации и почивки на военнослужещите се нуждая от прилагане на различен подход с цел яснота в прилагането и минимизиране потребността от дерогации на

Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време“.

Проблем 7 „Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаване на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност“

Проблем 8 „Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло, и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба“

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности

Проблем 1 „Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация“

Към настоящия момент законовите разпоредби (чл. 6, чл. 56 и чл. 130) предвиждат защитата на територията и населението на Република България да се осъществява единствено при военни заплахи и във военно време. Причините за възникване на проблема са свързани със съвременните военни кризи и конфликти, които се характеризират с внезапност, нетрадиционни методи и висока технологичност. Това от своя страна налага преосмисляне на тактиките и процедурите за справяне с подобни заплахи.

На следващо място даването на разрешение за употреба на оръжие е констатирано неведнъж като проблем и съществено национално ограничение от Върховното главно командване на обединените въоръжени сили на НАТО в Европа (SHAPE). Към настоящия момент правните разпоредби на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (чл. 28) са приложими с резерви за пилотираната авиация, а за непилотираните средства (безпилотни въздухоплавателни/плавателни средства и ракети) е напълно неефективна. Ефективността от използването на безпилотни въздухоплавателни/плавателни средства (БВПС) и значителната им роля за решаване изхода на съвременните конфликти, налагат разработването и развитието на способи и предприемане на различни правно обосновани мерки за противодействие. Асиметричните заплахи, на които се обосновават БВПС генерират нови типове заплахи за сигурността, които изискват адекватни на рисковете способности за защита в оперативен порядък чрез даване на разрешение за използване на оръжие и бойни средства срещу тях от министъра на отбраната или оправомощено от него лице.

Констатира се също, че нормативната уредба в Глава четвърта, Раздел II от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (чл. 63 и чл. 64) третира всяко преминаване на държавната граница от военнослужещи като „изпращане и използване на въоръжени сили“. Но участието им в планиращи

конференции, работни срещи, рекогносцировки и щабни учения извън страната, когато се провеждат без въоръжение, бойни припаси и военна техника, по същество представлява експертна и административно-подготвителна дейност. Същото с оглед практиката на Конституционния съд не се възприема като изпращане на български въоръжени сили извън територията на страната по смисъла на чл. 84, т. 11 от Конституцията на Република България /решение № 23/95 г. по к.д. № 20/95г./. Изискването за даване на разрешение от министъра на отбраната или от Министерския съвет за такива командировки води до ненужно забавяне на оперативните процеси и натоварва политическото ръководство с неприсъщи за него текущи въпроси по подготовката на войските, предвид което е необходимо да се създаде законова регламентация, регулираща посочения проблем.

Относно реда, условията и отговорността по понижаване на бойната и оперативна готовност на въоръжените сили при деескалиране на степента на заплаха и/или след приключване на бойните действия към настоящия момент липсва правна регламентация, с оглед на което е необходимо да бъде създадена такава.

Предвидените в чл. 129, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България права на резервистите и техните семейства не се отнасят за мобилизираните запасни, което налага унифицирането им с активираните резервисти, тъй като и двете категории – активирани резервисти и мобилизирани запасни, са включени в състава на въоръжените сили без разлика в изпълняваните задачи.

Числеността на доброволните резервисти е определена с Решение на Народното събрание (на 44-то НС на 11 февруари 2021 г.), включена е в длъжностните разписания на военните формирования и същите попадат в състава въоръжените сили по смисъла на чл. 50, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, предвид което не е необходимо да фигурират в нормата на чл. 50, ал. 3.

Като част от идентифицирания проблем, следва да се посочи необходимостта от прецизиране на легалната дефиниция на понятието „мобилизационна готовност“, дадена в § 1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, с цел синхронизирането ѝ с нормите, определящи включването както на запасните и техниката-запас по Закона за резерва на въоръжените сили на Република България, така и структури от другите сили от системата за национална сигурност на Република България.

В Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България се използват термините „бойни припаси“ и „боеприпаси“, като първият е посочен единствено и само в нормата на чл. 56, т. 9. Следва да се обърне внимание на факта, че в Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия се използва понятието „боеприпаси“.

Проблем 2 „Предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за

инвестиции в сигурността не са актуализирани и не отговарят на приетата в страната валута „евро“.“

В съответствие с Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, официалната валута в Република България от 01.01.2026 г. е евро.

Определените от 2010 г. в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от 2010 г. прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти бяха направени в друга историческа епоха, при друга среда за сигурност и други макроикономически показатели на страната и респективно в съвсем различна финансова макрорамка на отбраната (чл. 16, чл. 22, чл. 26 и чл. 27). Налице е нарастване на ценовите нива на придобиване на въоръжения и техника. Въпреки, че общата инфлация в България и в потенциалните доставчици на основните единици въоръжения и техника от 2010 г. до момента период е от порядъка на над 40 %, то в някои конкретни случаи поскъпването на оръжейни системи е в по-широки граници и достига до 80 %. Налице е и динамика на Брутния вътрешен продукт на България, разходите за отбрана и в частност на капиталовите разходи на Министерството на отбраната. От измененията на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от 2010 г. настъпиха огромни промени по отношение на макроикономическите показатели на страната. Имайки предвид поетите задължения в рамките на НАТО от България за повишаване на разходите за отбрана като процент от Брутния вътрешен продукт, както и значителното нарастване на процента на капиталовите разходи като дял от общите разходи за отбрана, общата макроикономическа картина придобива съвсем различни измерения. От една страна капиталовите разходи за периода от 2011 г. до 2023 г. нарастват с около 1 000 %, но ако се анализира целия период от 2011 г. до края на 2032 г., когато следва да бъде финализирана Програмата за инвестиции в отбраната, тези капиталови разходи следва да нараснат с повече от 2 000 %. Всичко това налага коренна промяна в мисленето и подходите, като мащаба и обхвата на инвестиционната програма на Министерството на отбраната предполага и съответните изменения в праговете на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти. Динамиката на процесите, определящи средата за сигурност, предполага вземане на решения за екстрено придобиване на определени жизнено важни за отбраната оръжейни системи с техните актуализирани стойности в евро.

Актуализиране се налага и по отношение на предвидените в административно-наказателните разпоредби на закона глоби с конвертирането им във валута „евро“ (чл. 330, чл. 332 и чл. 333).

Допълнително е необходимо да се прецизира източника на средства за финансиране на част от недвижимите имоти и съоръжения, предназначени за непосредствено осъществяване на отбраната, а именно тези по чл. 316, ал. 1, т.6

от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Съгласно Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността тези имоти могат да се финансират изцяло или частично от тази програма, според решението на съответните органи. От друга страна Министерският съвет по силата на чл. 22, ал. 1, т. 21 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България одобрява всеки конкретен проект по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността, като способите за реализацията им следва да се изберат в съответствие с предвиденото в програмата и българското законодателство. В повечето случаи министърът на отбраната разполага с цялата компетентност и способности да отговаря изцяло за реализацията на такъв проект и респективно определя реда за провеждане на процедури и сключване на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността. На територията на страната, по тази програма нарастват потребностите за изпълнение на проекти, които са с различна сложност, технически характеристики, инфраструктурни зависимости и специфични регулаторни режими, които не винаги попадат в обхвата на компетентността на Министерството на отбраната, а някои от тях предполагат наличие на специфична експертиза или способи за тяхното изпълнение. В тези случаи Министерският съвет би могъл да определи друг орган или юридическо лице, което притежава специализирана техническа, инженерна, регулаторна или оперативна експертиза, да отговаря изцяло или за част от дейностите по проекта. С оглед на горното, когато Министерският съвет определя друг орган или лице да отговаря за цялостното изпълнение на проект по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността или за отделни дейности, свързани с него, в акта следва изрично да се посочи и редът за възлагане на съответните договори. Това гарантира законосъобразното, прозрачно и ефективно управление на средствата по програмата, осигурява яснота относно компетентността и отговорностите на определените органи и създава необходимите условия за съответствие с изискванията на НАТО и националното законодателство.

Проблем 3 „Липса на правна уредба и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната“

Заемането на длъжността „постоянен секретар на отбраната“ се извършва съобразно специфичната процедура по чл. 79, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, съгласно която постоянният секретар на отбраната се назначава от министъра на отбраната, съгласувано с министър-председателя, след подбор за срок от 4 години, като редът за извършване на подбора се определя със заповед на министъра на отбраната, като в чл. 79, ал. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България изрично е посочено, че за неуредените случаи по отношение статута на постоянния секретар на отбраната се прилага Законът за държавния служител. С измененията и допълненията на Закона за държавния служител /обн. в ДВ бр. 78 от 2026 г./, се създаде механизъм за проверка на почтеността на държавните служители, заемащи длъжности с висок корупционен риск, каквато е и длъжността „постоянен секретар на отбраната“.

Предложената уредба в този закон обаче, не отчита спецификите, които произтичат от разпоредбите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България по отношение на процедурата по назначаване на постоянния секретар на отбраната и неговия статут. В тази връзка в чл. 7б, ал. 2 от Закона за държавния служител, в който изчерпателно са изброени видовете процедури, в рамките на които се предвижда провеждане на тест за почтеност, не се съдържа процедурата по чл. 79, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България за назначаване на постоянен секретар на отбраната. Също така в ал. 5 на чл. 7б от Закона за държавния служител, по отношение участието на лицата в последващи процедури за заемане на длъжност с висок корупционен риск, които са изчерпателно изброени, също не се препраща към процедурата по чл. 79, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Допълнително следва да се отбележи, че постоянният секретар на отбраната е най-висшият държавен служител в Министерството на отбраната. Той е цивилен служител, отговарящ за административното ръководство на министерството, който подпомага министъра на отбраната в изпълнението на неговите правомощия по формулиране и изпълнение на отбранителната политика и управлението на човешките, материалните и финансовите ресурси за нейното осъществяване, както и за осигуряване правилното функциониране на администрацията на Министерството на отбраната. Той непосредствено ръководи и отговаря за изготвянето и актуализирането на нормативната уредба, регламентираща устройството и дейността на Министерството на отбраната, отбранителното планиране, програмиране и бюджетиране, контрола на изпълнението на бюджета, планирането и контрола на изпълнението на проекти за строителство, доставки и услуги за изграждане на планирани отбранителни способности, дейностите по международното военно сътрудничество, развитието и ефективността на администрацията и административните процедури и на информационното осигуряване на Министерството на отбраната, разработването и прилагането на мерки за недопускане на конфликт на интереси и условия за корупция, квалификацията и кариерното развитие на цивилните служители, взаимодействието с неправителствени организации, синдикати и браншови организации, отчетността и прозрачността на изпълнението и на резултатите от отбранителната политика, както и изпълнява и други функции, възложени му с Устройствения правилник на Министерството на отбраната или със заповед на министъра на отбраната. В тази връзка е необходимо създаването на нова длъжност „заместник-постоянен секретар на отбраната“(чл. 80), който да подпомага постоянния секретар на отбраната при изпълнение на неговите функции, както и да го замества при командировка или когато ползва законоустановен отпуск. Създаването на длъжност „заместник-постоянен секретар на отбраната“ от една страна ще спомогне за подобряване на този баланс, тъй като ще е явява реципрочна на съществуващите длъжности на двама заместник-началници на отбраната, а от друга – ще позволи част от функциите, свързани с координиране и оптимизиране на процесите, обхващащи цялостната дейност на администрацията на Министерството на отбраната, да се възложат

на новосъздадената длъжност, освобождавайки време и ресурси на постоянния секретар на отбраната за по-сложни и стратегически задачи.

При сега действащия модел на стратегически мениджмънт на отбраната, началникът на отбраната подпомага министъра на отбраната при изпълнение на функциите му по изготвяне и изпълнение на отбранителната политика и използване на въоръжените сили. Специалните му задължения са съсредоточени основно в две функционални области: определянето и изграждането на необходимите отбранителни способности и планиране на използването на въоръжените сили. В този контекст следва да се има предвид, че единоначалието е фундаментален принцип за изграждане и функциониране на въоръжените сили, което изисква осигуряване на правна рамка и инструмент на ръководителя на стратегическото военно ниво, за вземане на информирани и обосновани решения по въпроси, свързани с отбраната на страната. С оглед регламентиране на отношенията се налага да бъде намерен подход, който да осигурява концентриране на военната експертиза в експертно консултативно звено за решаване на проблеми от компетентностите на началника на отбраната (чл. 33 и чл. 84), предвид което се констатира, че е необходимо въвеждането на правни норми за гарантиране на спазването на основния принцип за единоначалие при вземане на стратегически военни решения.

Следва да се отбележи, че съвременната среда на сигурност налага отбраната на държавата да не се осъществява единствено чрез въоръжените сили, а чрез координирани действия на всички държавни институции и елементи на националната система за сигурност, което не е достатъчно прецизно регламентирано в действащата нормативна база. По тази причина е необходимо да се внесе яснота по отношение на статута на Върховното главно командване и да се минимизира възможността за противоречиво тълкуване на неговата роля като съвещателен орган на Върховния главнокомандващ(чл. 113 и чл. 114). От друга страна, Съветът по сигурността към Министерския съвет е постоянно действащ консултативен и координационен орган, който подпомага Министерския съвет при формирането и провеждането на държавната политика в областта на националната сигурност. В неговата дейност се обобщава информацията, анализите и оценките на компетентните държавни органи, като се осигурява междуведомствено взаимодействие и координация между институциите, имащи отношение към защитата на държавата. В тази връзка за постигане на ефективно функциониране на Върховното главно командване се изисква наличие на механизъм за непрекъснато междуведомствено взаимодействие, обмен на информацията и постигане на институционално единство по отношение на решенията, свързани с отбраната на страната.

Действащият закон не съдържа достатъчно ясна регламентация относно организационния механизъм, чрез който началника на отбраната осъществява своите правомощия (чл. 115). Командването включва правомощията (властта), дадени на една отделна личност от състава на въоръжените сили (военнослужещ), да ръководи, координира и управлява военни сили. Упражняването на командването включва процесите, чрез които командирът взема решение, налага своята воля и предава намеренията си на подчинените.

Командването на всички нива представлява изкуството за вземане на решение, мотивиране и управление действията на подчинените за изпълнение на възложените мисии. По тази причина е логично най-старшият военнослужещ, какъвто се явява началникът на отбраната, да е на върха на командната верига в състава на въоръжените сили. Това обстоятелство не е ясно посочено в закона, освен в случаите на война и/или военно положение.

Съгласно чл. 26, т. 29 от ЗОВСРБ, министърът на отбраната осъществява сътрудничество с военно-патриотичните съюзи, организации и сдружения на военнослужещите и определя формите за провеждането на военно-патриотичното възпитание. Този текст не сочи изрично кой ръководи дейността по военно-патриотичното възпитание, като вменява на министъра на отбраната правомощия единствено по определяне на формите за провеждане на тази дейност. От друга страна, обвързването на формите на дейността по ВПВ със сътрудничеството с военно-патриотичните съюзи и други организации внася допълнителна неясната относно ръководството на тази дейност.

Проблем 4 „Липса на регламентация, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни“

Действащата редакция на чл. 92, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България дава възможност на медицинските специалисти на военна служба да се обучават за придобиване на клинична медицинска специалност по реда на наредбата по чл. 181, ал. 1 от Закона за здравето. Същевременно в Приложение № 1 на Наредба № 1 от 22.01.2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването е посочена номенклатурата на специалностите – клинични, неклинични и военномедицински. Съпоставяйки двата нормативни акта се установява, че конкретизирането в чл. 92, ал. 3 – „клинична медицинска специалност“ води до ограничаване на възможностите за обучение на военнослужещите – медицински специалисти.

На територията на Република България, в четири международни инициативи и военни формирования на НАТО, страната ни има задължения за попълване на 224 длъжности, от които са попълнени едва 187 или 83,5 %. Критично ниският процент на комплектуване на длъжностите поставя страната ни на едно от последните места в Командната структура на НАТО, което подкопава усилията ни да бъдем надежден партньор и съюзник. Изпълнението на военната служба в състава на многонационални военни формирования или на длъжности в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната има редица ограничения, предизвикателства и изисквания, включващи изпълнение на службата при специфични условия, неизплащане на компенсационни суми за наем на жилище, ограничаване на възможностите за професионално развитие поради невъзможност за кандидатстване за обучение във Военни академии и курсове с продължителност повече от 15 (петнадесет) дни за календарната година и други. Премахването на ограничението за еднократно удължаване на срока до една година за изпълнение на посочените длъжности (чл. 134, ал. 4 и нова ал. 6) ще

допринесе за повишаване на мотивацията на военнослужещите за заемането им въпреки несгодите, често свързани с необходимостта от преместване в столицата, а именно трудно намиране на работа за съпруг/съпруга, изискване за уседналост при кандидатстване за детска градина или училище и други.

На следващо място следва да се посочи, че урегулирането на кариерния модел за развитие при спазване на йерархичния принцип, определен в чл. 50 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, и изградената организационно-щатна структура на въоръжените сили налага приобщаването към сержантския (старшински) състав на категорията „офицерски кандидат“ с определените им две звания „офицерски кандидат 1-ви клас“ и „офицерски кандидат 2-ри клас“ (чл. 135, чл. 138, чл. 146, чл.161 и чл. 212 от ЗОВСРБ и в ЗРВСРБ). За осигуряване на необходимото оперативно време по изготвянето на поднормативните актове за имплементиране на предложените промени (нов Класификатор на длъжностите за военнослужещи, изготвяне на нови длъжностни разписания и щатове и преназначаване на целия личен състав) се предвижда тези промени да влязат в сила от 01.01.2028 г.

Към момента текущият некомплект от военнослужещи във въоръжените сили възлиза на около 20 %. С оглед на съвременните предизвикателства пред системата за отбрана, необходимостта от ефективно използване на кадровия потенциал и ускореното превъоръжаване и модернизация, се налага да се преразгледат съществуващите възможности за преназначаване на длъжност в същото или в по-високо длъжностно ниво при продължително заемане на длъжност от военнослужещите без тяхно съгласие в интерес на службата и в съответствие с придобитата от тях квалификация (чл. 156, ал. 4 и 5). В тази връзка е наложително извършването на законови промени, за да се постигне оптимално използване на наличния човешки ресурс на фона на демографската криза в страната, възвръщаемост и ефективност на вложените инвестиции в подготовката на всеки професионален военнослужещ, която изисква значителни финансови и времеви ресурси, повишаване на социалната сигурност на военнослужещите, осигуряване на непрекъснатост и стабилност в придобиването, обучението и използването на новопридобитото въоръжение и техника, както и повишаване на кадровата устойчивост, ефективност и боеспособност на въоръжените сили.

В чл. 168 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България липсва законова възможност, позволяваща незабавно освобождаване на военнослужещ, без да се чака изтичането на отправеното предизвестие, което често води до създаване на напрежение на работното място в случаите, когато присъствието на напускащия или съкратения военнослужещ вече не е целесъобразно за оперативната дейност.

Съществуващите ограничения за несъвместимост с военната служба в чл. 188, ограничават научния и преподавателския състав на висшите военни училища да участват в изпълнението на проекти и национални програми, свързани с дейността на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия и финансирани по програми или

механизми на Европейския съюз или други международни програми и договори въз основа на сключен граждански договор.

При осигуряване на допълнителен отпуск на военнослужещите по чл. 202, ал.1, т. 1 и 3, когато са призовани в съд или в други органи като страна, свидетел или вещо лице или участват в заседания като съдебни заседатели, възнаграждението за деня им се изплаща от съответния съд и не обхваща цялото време на престой в съдебната институция, което води до несправедливо и нецелесъобразно лишаване на военнослужещите от възнаграждението за деня. Това обстоятелство води до необходимостта от извършване на промяна в правната норма, позволяваща получаването на брутното месечно възнаграждение по чл. 204 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Считано от 01.01.2026 г. пределната възраст за военна служба на военнослужещите, неупражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Кодекса за социално осигуряване, е 51 години за войниците (матросите), 60 години за сержантите (старшините), офицерските кандидати, младшите офицери, офицерите със звание „майор“ („капитан III ранг“) и „подполковник“ („капитан II ранг“), 61 години за офицерите със звание „полковник“ („капитан I ранг“), 63 години за офицерите със звание „бригаден генерал“ („флотилен адмирал“) и „генерал-майор“ („контраадмирал“), 64 години за офицерите със звание „генерал-лейтенант“ („вицеадмирал“) и 67 години за офицерите със звание „генерал“ („адмирал“). Предвидено е, че пределната възраст за военна служба на военнослужещите, неупражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Кодекса за социално осигуряване, е със 7 години по-висока от посочената в ал. 3. В чл. 61, ал. 3 и чл. 79 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България е посочена пределната възраст за служба в запаса и пределната възраст за водене на военен отчет на резервистите и запасните, която е 55 години за войниците (матросите), 60 години за сержантите (старшините), офицерските кандидати и младшите офицери, 62 години за старшите офицери, 65 години за офицерите с висши военни звания, 55 години за лицата, които притежават гражданска специалност, определена с Наредбата за военния отчет на български граждани и техника за мирно и военно време и необходима за военните формирования от въоръжените сили и за структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и 63 години за лицата, прекратили служебните си правоотношения със структури по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Съпоставяйки посочените разпоредби от двата нормативни акта се установява, че след увеличаването на пределната възраст за военна служба времето за служба в запаса и времето за водене на военен отчет на резервистите и запасните е намаляло, а при някои категории липсва, което води но необходимостта от актуализиране на пределната възраст за служба в запаса и пределната възраст за водене на военен отчет на резервистите и запасните, определени в чл. 61 и чл. 79 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

Проблем 5 „Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси“

Липса на регламентация и необходимост от прецизиране и актуализиране на разпоредби, съотносими към военнослужещите и цивилните служители в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА“, в т.ч. изпълнение в цялост на мярка № 169, № 170 и 174 и синхронизиране на разпоредби по мярка № 169 от Плана за намаляване на административната тежест, приет с Решение № 233 на МС от 29.03.2024 г. Намаляват се изискванията към гражданите, кандидати за военна служба, за служба в доброволния резерв и за обучение във ВВУ за предоставяне на документи, които могат да бъдат установени служебно между две и повече администрации.

В разпоредбата на чл. 141, ал. 1, т. 4 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България законодателят изрично е посочил, че лице, което кандидатства за приемане на военна служба следва да не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер с влязла в сила присъда, независимо от реабилитацията. Успоредно с това изискване, обаче, съществува разпоредбата на чл. 88а, ал. 1 от Наказателния кодекс, съгласно която, когато от изтърпяването на наказанието е изтекъл срок, равен на давностния такъв по чл. 82, ал. 1 от кодекса и осъденият не е извършил ново умишлено престъпление от общ характер, за което се предвижда наказание лишаване от свобода, осъждането и последиците му се заличават независимо от предвиденото в друг закон или указ. При съпоставяне на двете законови разпоредби става ясно, че е налице колизия помежду им, която взаимно изключва всяка една от тях. В тази връзка е редно да се спомене, че по отношение чл. 88а, ал. 1 от Наказателния кодекс Общото събрание на Наказателната колегия се е произнесло с Определение № 1 от 2024 г. на Върховния касационен съд по т. д. № 1/2024 г. В него Общото събрание на Наказателната колегия застъпва тезата, че реабилитацията по чл. 88а от Наказателния кодекс като правен институт е ясна и от съдържанието ѝ следва, че при изпълнение на посочените в чл. 88а, ал. 1 от Наказателния кодекс и съответно ал. 2 – 4 предпоставки „осъждането и последиците му се заличават, независимо от посоченото в друг закон или указ“. Добавеното „в друг закон“, за разлика от предвиденото в чл. 85, ал. 1 от Наказателния кодекс само „закон или указ“, според съда не е случайно, а разкрива законодателната воля да изключи всякакви други изисквания, препятстващи правопогасяването, факта на осъждането и последиците, които държавата свързва с него. Казано с други думи, предвидените в специални закони ограничения за заемане на длъжност, които са свързани с реализираната наказателна отговорност на кандидата, като обективен факт от действителността, не засягат правния му статус на неосъждано лице, когато спрямо него са изпълнени всички, предвидени в чл. 88а, ал. 1 – 4 от Наказателния кодекс, условия. Те имат значение към преценката за неговата обща годност, включително и в морално-етичен аспект за заемане на определена длъжност. Изложеното показва, че с определението Общото събрание на Наказателната колегия към Върховния касационен съд е направил тълкуване на разпоредбата, като е приел, че чл. 88а, ал. 1 от Наказателния кодекс е специална норма спрямо подобни в законите, които съдържат текста „независимо от реабилитацията“. Такава норма е именно чл. 141, ал. 1, т. 4 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, съгласно който

на военна служба се приемат пълнолетни български граждани, които не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията. При това положение е необходимо да се има предвид, че поставеното в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България изискване е с цел приемане на военна служба на лица, които не са осъждани. В този смисъл и реабилитацията по чл. 88а, ал. 1 от Наказателния кодекс придава на едно лице статус на „неосъждано“. Следва да се уточни обаче, че според тълкуването изискванията в законите, свързани с реализираната наказателна отговорност на кандидата, не засягат статута му на неосъждан. Тоест разглеждан е фактът на осъжданост, но не и този, свързан с поведението на едно лице. Последното обаче е непосредствено свързано с изпълнението на военна служба, доколкото то е и обект на преценка съгласно изискването на чл. 141, ал. 1, т. 3, т. 8 и т. 9 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България по отношение общата пригодност за военна служба, физическата и психологическата пригодност. Тези обстоятелства имат връзка с характеристиките на военната служба, която по дефиниция, установена в чл. 133 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, е държавна служба с особено предназначение за подготовка и осъществяване на въоръжена защита на страната. От специфичното съдържание на военната служба следва, че в определени в закона, в стратегическите планове за действие на въоръжените сили, в плановете за операции и за други техни дейности случаи, военнослужещите имат непосредствен достъп и използват оръжие и бойни средства. В този смисъл, при изпълнение на служебните си задължения, военнослужещият е изправен пред наличие на непосредствен риск и отговорност, както за собствения си живот и здраве, така и за този на своите подчинени, на други военнослужещи, на цивилни граждани. Затова законодателят е въвел редица ограничения за тази категория държавни служители, като йерархическа подчиненост, спазване на правила и норми за поведение, закрепени в нормативни и административни актове на органите по ръководство на отбраната, уставите на въоръжените сили, заповеди, разпореждания, и респективно строги санкции при нарушаването им. Това е наложило същият този законодател да предвиди и набор от комплексни изисквания към гражданите, кандидатстващи за приемане на военна служба, целящи недопускане на такава да се приемат лица, които не биха могли да се справят и с морално-етичния аспект при изпълнението ѝ. Изложеното недвусмислено показва, че поставеното от законодателя в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България изискване за неосъжданост, независимо от реабилитацията е направено с цел недопускане на достъп до въоръжение, материални средства и чувствителна информация на лица, които биха създали риск за собствения си живот, този на други военнослужещи или граждани, за материални средства, които са им поверени, респективно за нерегламентиран достъп или обработка на класифицирана информация.

На следващо място следва да се отбележи, че електронният регистър по чл. 328, ал. 1, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България е интегрирана съвкупност от взаимнообвързани и допълващи се подсистеми и модули, използващи единна номенклатура и база данни, като с подсистема

„Организационната структура на въоръжените сили“ са приложени взаимовръзките, подчинеността и единоначалието в изградената йерархична структура на въоръжените сили, в съответствие с принципите в чл. 55. Подсистема „Щатна структура“ е свързана с реализирането на системата за създаване и поддържане в нужния обем на информация за щатове, длъжностни разписания и длъжностни характеристики за мирно и военно време. Поддържането на актуалност на изградените системи в електронния регистър е от изключителна важност за вземането на аргументирани управленски решения от ръководните длъжности в системата на отбраната. В сектора на отбраната и сигурността, където решенията имат стратегическо значение и висок интензитет на риск, актуалността на данните е критичен фактор. Електронните регистри служат като единствен източник на истина (Single Source of Truth), който елиминира закъсненията и изкривяванията в информацията. Освен това, за своевременна оценка на боеготовността в реално време, ръководството се нуждае от моментна картина за наличния личен състав, а не от остарели с дни или седмици отчети. В съвременната военна доктрина цикълът „Наблюдение – Ориентация – Решение – Действие“ изисква секунди. Закъснението в данните компрометира целия процес. Именно по тези причини е необходимо прецизиране на нормата на чл. 328а, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Проблем 6 „Процедурата по определянето на служебното време и правото на компенсации и почивки на военнослужещите се нуждая от прилагане на различен подход с цел яснота в прилагането и минимизиране потребността от дерогации на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време“

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (обн.ДВ, бр.100 от 2025 г., в сила от 01.01.2026 г.) бяха извършени промени в раздел IV от глава седма на закона с цел въвеждане на по-рестриктивен режим по отношение изпълнение на задължения на военнослужещите над нормалната продължителност на служебното време до общата продължителност, определяне на дължимите компенсации при полагане на дежурства, изпълнявани от военнослужещи, за които носенето на дежурство не се включва в основните им функционални задължения и погасяването по давност на ползването на тези компенсации при определени условия и ред. Целта на измененията беше да се осигури ползване на компенсациите от страна на военнослужещите непосредствено след положеното дежурство, както и дължимите им междудневни и междуседмични почивки, като успоредно с това се приложат възможните изключения и дерогации на разпоредби от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и съвета относно някои аспекти на организацията на работното време /Директива 2003/88/ЕО/ по отношение някои дейности на въоръжените сили, каквито са дежурствата и изпълнението на задачи над нормалната продължителност на служебното време до общата такава. Практическото приложение на нормите обаче показа, че това намерение не може да се реализира.

Съгласно чл. 194, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България нормалната месечна продължителност на служебното време, при 5-дневна работна седмица със средно 21 работни дни в месеца, е 168 часа. Общата продължителност на служебното време на военнослужещия в денонощие не може да надвишава с повече от една втора нормалната дневна продължителност на служебното време в работни дни. Отчитайки това, общата месечна продължителност на служебното време на военнослужещия, при средно 21 работни дни в месеца, може да достигне 252 часа. Съгласно чл. 194, ал. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, служебното време над нормалната му продължителност до общата продължителност не се компенсира с намалено служебно време, поради което за определени военнослужещи в извънредни случаи може да се натрупат до 84 часа служебно време, което нито се компенсира, нито се заплаща. Некомплектът в голяма част от военните формирования, както и възлагането за изпълнение на непредвидени задачи за изпълнение на военните формирования, доведоха до положение, при което на част от военнослужещите, назначени за носене на дежурства по реда и условията на чл. 196 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, не можеше да им се осигури ползването на дължимите компенсации и почивки. Същите тези обективни неотложни служебни причини станаха пречка да им се осигури впоследствие в рамките на определения в закона 2-месечен срок намалено служебно време, поради което същото за някои се погаси по давност, според предвиденото в чл. 196, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Констатира се реално несъответствие между служебното време на щатните дежурни, които са в режим на сумирано изчисляване на служебното време, и служебното време на военнослужещите, на които дежурството не се включва в основните им функционални задължения. За последните седмичната и месечна продължителност на служебното време се оказва по-голяма, поради което може да се твърди, че са поставени в неравностойно положение спрямо щатните дежурни, получавайки еднакво възнаграждение за различен труд. Самите законови норми се оказаха трудно разбираеми и с различно приложение във военните формирования от въоръжените сили, създадоха предпоставка за натрупване на часове над месечната продължителност на служебното време, които не се отчитат и компенсират, поради липса на механизъм за това и срещнаха противопоставяне както от страна на отделните военнослужещи, така и от техните командири.

Констатираните проблеми налагат в законовите разпоредби на чл. 194, ал.5 отново да се предвиди компенсиране с намалено служебно време при изпълнение на служебни задължения от военнослужещите над нормалната продължителност до общата, респективно в чл. 196 да се определят достатъчно ясни и съобразени с фактическото изпълнение на дежурството условия за ползване на компенсациите и почивките, които да не се натрупват и погасяват по давност като предложените текстовете се съобразяват изцяло с разпоредбите на Директива 2003/88/ЕО, доколкото дейностите на въоръжените сили се извършват при нормални условия. По отношение увеличаване на нормалната

продължителност до общата продължителност на служебното време на военнослужещите и по отношение служебното време за носене на дежурство се предвижда да се прилагат референтните периоди по чл.16, б. „б“ от Директива 2003/88/ЕО.

Проблем 7 „Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаването им на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност“

В действащата редакция на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (чл. 159) липсва правна регламентация, въвеждаща рестрикции към курсантите и колежаните, като военнослужещи с особен статус, аналогични на тези към военнослужещите при установяване употреба на алкохол и злоупотреба и/или зависимост от наркотични вещества, водещи до отстраняване от обучението им, а при повторност – отписване от обучение. Целта е тези лица, подготвяйки се за изпълнение на военна служба, да отговорят на всички изисквания, поведение, медицински и психологически стандарти, които да им дадат възможност отговорно и пълноценно впоследствие да изпълняват задълженията си по сключения договор за военна служба. Посочените състояния, при които се налагат съответните мерки, са в пълно терминологично съответствие със Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите.

Съгласно чл. 135, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България курсантите и колежаните са военнослужещи с особен статут. За срока на обучението им във висшите военни училища и в професионалните колежи те имат задължения за носене и използване на служебно оръжие. Това обстоятелство, както и необходимостта да се легитимират при пътуване в това си качество на територията и извън страната при изпълнение на задачи, свързани с подготовката им по изпълнение на военната служба, налага създаване на законова възможност (чл. 189) за издаване на официален документ – служебна карта, която да съдържа основните белези на служебния им статус и която да удостоверява качеството им на курсанти/колежани във висшите военни училища и в професионалните колежи.

На следващо място следва да се отбележи, че в действащите разпоредби на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България е необходимо да се въведе синхронизация по отношение на възможността за подпомагане с парични средства на курсантите и колежаните, ако са изпаднали в тежко материално положение, а именно нормите на чл. 226з и чл. 142, ал. 2, т. 3 във връзка с ал. 8 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Съгласно чл. 142, ал. 8, изречение второ от закона курсантите и колежаните, обучавани за нуждите на други министерства и ведомства, също се осигуряват с доволствията по ал. 2, едно от които е и правото по чл. 226з, т.е. и те имат право на подпомагане с парични средства, ако са изпаднали в тежко материално положение.

Констатирана е непълнота в правната уредба спрямо курсантите и колежаните, за които по надлежния ред е установено, че са станали негодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства или психологично непригодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства. По отношение на тази категория обучаеми би следвало да се приложи различен подход и същите да бъдат освободени от възстановяване на разходите за издръжка и обучение, предвидени в чл. 260а, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, тъй като отписването им от обучение се дължи на независещи от тях причини.

Проблем 8 „Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло, и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба“

Към настоящия момент няма законов ред за носене на формено облекло и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба, както и къде и кога могат да ги носят. Придобивайки качество на ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба, последните попадат в категорията цивилни граждани, за които индивидуалните правни норми, съдържащи се в заповеди на министъра на отбраната, не създават права и задължения. Именно по тази причина е необходимо на законово равнище (чл. 174) да се създадат общи правни норми, които да регламентират констатирания проблем.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблем 1 „Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 2 „Предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността не са актуализирани и не отговарят на приетата в страната валута „евро“.“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 3 „Липса на правна уредба и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 4 „Липса на регламентация, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 5 „Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 6 „Процедурата по определянето на служебното време и правото на компенсации и почивки на военнослужещите се нуждая от прилагане на различен подход с цел яснота в прилагането и минимизиране потребността от дерогации на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 7 „Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаването им на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

Проблем 8 „Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло, и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба“

Не е възможно идентифицираният проблем да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работата и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Проблем 1 „Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като:

- към настоящия момент законовите разпоредби предвиждат защитата на територията и населението на Република България да се осъществява единствено при военни заплахи и във военно време;

- липсва правна регламентация относно реда, условията и отговорността по понижаване на бойната и оперативна готовност на въоръжените сили при деескалиране на степента на заплаха и/или след приключване на бойните действия;

- е необходимо изрично да се регламентират случаите, в които не се налага разрешение от компетентните органи за изпращане на военнослужещи в определени мероприятия извън страната, когато те се провеждат без въоръжение, бойни припаси и военна техника;

- е необходимо правно регламентиране на използване на оръжие и бойни средства за противодействие на БВПС.

Проблем 2 „Предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността не са актуализирани и не отговарят на приетата в страната валута „евро“.“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като:

- съществуващите правни норми се нуждаят от съобразяване с реалната пазарна среда и натрупаната инфлация от една страна, а от друга – считано от 01.01.2026 г. официалната валута в Република България е еврото;

- е необходимо да се гарантира законосъобразното, прозрачно и ефективно управление на средствата по програмата, осигурява яснота относно компетентността и отговорностите на определените органи и създава необходимите условия за съответствие с изискванията на НАТО и националното законодателство.

Проблем 3 „Липса на правна уредба и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като:

- липсва законово предвидена длъжност „заместник-постоянен секретар на отбраната“;

- липсва законово предвидено експертно консултативно звено за решаване на проблеми от компетентностите на началника на отбраната;

- е необходимо детайлизиране на статута и състава на Върховното главно командване;

- командните правомощия на началника на отбраната следва да се прецизират;

- не са регламентирани правомощията на министъра на отбраната по отношение на управлението и осъществяването на политиката по военно-патриотично възпитание в МО, СППМО и БА.

Проблем 4 „Липса на регламентация, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като:

- действащата редакция на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България ограничава възможностите за обучение на военнослужещите – медицински специалисти;

- в съществуващото законодателство липсва механизъм за мотивиране на военнослужещите за заемане на длъжности в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната;

- в сержантския състав липсва мотивация за професионално развитие;

- липсва законово основание за оптимално използване на наличния човешки ресурс в интерес на службата;

- липсва законова възможност, позволяваща незабавно освобождаване на военнослужещ при закриване или съкращаване на щатни бройки, без да се чака изтичането на отправеното предизвестие;

- е установено наличието на нееднозначна и противоречива практика при възлагането на дейности по научноизследователски задачи на военнослужещи;

- е налице несправедливо и нецелесъобразно лишаване на военнослужещия от възнаграждение за деня, когато е призован в съд или в други органи като страна, свидетел или вещо лице или участва в заседания като съдебен заседател.

Проблем 5 „Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като:

- в действащия правен ред е налице различно тълкуване на правните норми относно реабилитацията на лицата по НК;

- липсва прецизност на определената цел на електронния регистър по чл. 328, ал. 1, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

- е необходимо пределната възраст за служба в запаса и за водене на военен отчет на резервистите и запасните с военна подготовка да се съобрази с променената от 01.01.2026 г. пределна възраст за военна служба;

- липсва регламентация за предоставяне на документи, от други администрации към гражданите, кандидати за военна служба, за служба в доброволния резерв и за курсанти.

Проблем 6 „Процедурата по определянето на служебното време и правото на компенсации и почивки на военнослужещите се нуждая от прилагане на различен подход с цел яснота в прилагането и минимизиране потребността от дерогации на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като констатираните проблеми не могат да се решат със създаване на различна организация на служебното време или с регламентация на реда за тяхното приложение на подзаконово ниво в акт на министъра на отбраната по чл. 196а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Това налага в законовите разпоредби на чл. 194, ал.5 и чл. 196 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България отново да се предвиди компенсиране с намалено служебно време при изпълнение на служебни задължения от военнослужещите над нормалната продължителност до общата и да се определят достатъчно ясни и съобразени с фактическото изпълнение на дежурството условия за ползване на компенсациите и почивките.

Проблем 7 „Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаването им на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като:

- липсва правна регламентация, въвеждаща рестрикции към курсантите и колежаните, като военнослужещи с особен статус, аналогични на тези към военнослужещите при установяване употреба на алкохол и злоупотреба и/или зависимост от наркотични вещества, водещи до отстраняване от обучението им, а при повторност – отписване от обучение;

- липсва законово основание за издаване на документ – служебна карта, с която курсантите/колежаните във висшите военни училища и в професионалните колежи да удостоверяват статута си;

- е необходимо да се въведе синхронизация по отношение на възможността за подпомагане с парични средства на всички курсанти и колежани, ако са изпаднали в тежко материално положение;

- липсва правна възможност за освобождаване от възстановяване на разходите за издръжка и обучение, предвидени в чл. 260а, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България при установяване на негодност за военна служба/служба в други министерства и ведомства или психологично непригодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства.

Проблем 8 „Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло, и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба“

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като липсва законова регламентация на идентифицирания проблем към български граждани, освободени от военна служба.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Проблем 1 „Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация“

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

Проблем 2 „Предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността не са актуализирани и не отговарят на приетата в страната валута „евро““

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

Проблем 3 „Липса на правна уредба и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната“

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

Проблем 4 „Липса на регламентация, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни“

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

Проблем 5 „Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси“

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

С решаването на част от Проблем № 5 се изпълняват в цялост мярки № 169, 170 и 174 от Плана за намаляване на административната тежест, приет с Решение № 233 на Министерски съвет от 29.03.2024 г.

Проблем 6 „Процедурата по определянето на служебното време и правото на компенсации и почивки на военнослужещите се нуждая от прилагане на различен подход с цел яснота в прилагането и минимизиране потребността от дерогации на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време“

За съответствието на Проблем № 6 с Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година, относно някои аспекти на организацията на работното време е изготвена справка за съответствие.

Проблем 7 „Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаването им на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност“

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

Проблем 8 „Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло, и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба“

Не са установени задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове на правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Проблем 1 „Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 2 „Предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността не са актуализирани и не отговарят на приетата в страната валута „евро““

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 3 „Липса на правна уредба и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 4 „Липса на регламентация, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 5 „Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 6 „Процедурата по определянето на служебното време и правото на компенсации и почивки на военнослужещите се нуждая от прилагане на различен подход с цел яснота в прилагането и минимизиране потребността от дерогации на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 7 „Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаването им на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

Проблем 8 „Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло, и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба“

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт. Предложените изменения са в резултат на извършен анализ от работна група, назначена със заповед на министъра на отбраната.

2. Цели:

ОБЩА ЦЕЛ:

Общата цел на предлагания Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България е насочена към подобряване на ефективността на системата за отбрана и системата за национална сигурност.

КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ:

1. Прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време, и тези относно изпращането на въоръжени сили извън територията на страната, както и въвеждане на процедури за понижаване степента на бойна готовност на въоръжените сили или на част от тях и обявяването на провеждането на мобилизация и демобилизация.

2. Актуализиране на предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти, размерът на определените глоби в административно-наказателните разпоредби на закона и процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността в съответствие с приетата в страната валута „евро“.

3. Регламентиране и синхронизиране статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната.

4. Регламентиране, прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите и цивилните служители в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА.

5. Намаляване на административната тежест и оптимизиране на информационните процеси.

6. Прецизиране на уредбата, касаеща служебното време на военнослужещите и ползваните от тях почивки и компенсации с оглед яснота и безспорност при прилагането им.

7. Въвеждане на условия за отписване/прекратяване на обучението на курсантите и колежаните, въвеждане на правила за издаването им на служебни карти и прецизиране на статута им за подпомагане с парични средства и при отписване от обучение поради настъпила негодност

8. Въвеждане на правила за носене на формено облекло – военна униформа от модела униформено облекло и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Цел № 1. Регламентиране на възможността за защита на територията и населението на Република България в мирно време.

Цел № 2. Регламентиране на възможността за даване на разрешение за употреба на оръжие от въоръжените сили срещу безпилотни летателни (плавателни) средства на цялата територия на страната.

Цел № 3. Регламентиране на възможността за понижаване на бойната и оперативна готовност на въоръжените сили при деескалиране на степента на заплаха и/или след приключване на бойните действия и обявяване на демобилизация..

Цел № 4. Облекчаване на административната процедура, свързана с участието на военнослужещи в планиращи конференции, работни срещи, рекогносцировки и щабни учения извън страната, когато се провеждат без въоръжение, бойни припаси и военна техника.

Цел № 5. Прецизиране на правата и задълженията на активираните резервисти и мобилизираните запасни.

Цел № 6. Синхронизиране на използваната терминология.

Цел № 7. Актуализиране на предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти и замяна на валутата от „лева“ в „евро“.

Цел № 8. Актуализиране на предвидените в административно-наказателните разпоредби глоби и замяна на валутата от „лева“ в „евро“.

Цел № 9. Прецизиране на процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността.

Цел № 10. Повишаване на управленската експертиза, по-добра организация на работния процес и по-бързо изпълнение на задачите. Подобряване на координацията между административните звена в министерството.Повишаване на вътрешната кохезия между специализираната, общата администрация и Щаба на отбраната в рамките на интегрираното Министерство на отбраната.

Цел № 11. Гарантиране спазването на основния принцип за единоначалие при вземане на стратегически военни решения. Внасяне на яснота по отношение на статута на Върховното главно командване и минимизиране на възможността за противоречиво тълкуване на неговата роля. Включване на всички структури, формиращи Съвета по сигурността към Министерския съвет и повишаване на координацията между политическото ръководство на държавата и системата за управление на отбраната на страната при възникване на кризи от военно-политически характер, въвеждането на положение на война, военно положение или с фактическото започване на военните действия

Цел № 12. Осигуряване на непосредствена връзка между стратегическите оценки на средата на сигурност, фактическото започване на военните действия и процесът на вземане на решения. Регламентиране правото на началника на отбраната да формира-Военен съвет като негов съвещателе орган

Цел № 13. Създаване на възможност за обучение на военнослужещи – медицински специалисти по неклинични специалности в здравеопазването.

Цел № 14. Повишаване на мотивацията на военнослужещите за заемане на длъжности в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната.

Цел № 15. Повишаване на мотивацията за професионално развитие в сержантския състав чрез адаптиране на съществуващите военни звания.

Цел № 16. Оптимално кадрово използване на наличния човешки ресурс.

Цел № 17. Подобряване на процесите при прекратяване на договора за военна служба.

Цел № 18. Подобряване на синхронизацията между различните нормативни актове и създаване на възможност за участие на научния и преподавателски състав на висшите военни училища в национални програми.

Цел № 19. Регламентиране на възможността за получаване на брутното месечно възнаграждение по чл. 204 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от военнослужещите, когато са призовани в съд или в други

органи като страна, свидетел или вещо лице или участват в заседания като съдебни заседатели.

Цел № 20. Синхронизиране на пределната възраст за военна служба на военнослужещите, неупражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Кодекса за социално осигуряване, пределната възраст за служба в запаса и пределната възраст за водене на военен отчет на резервистите и запасните.

Цел № 21. Намаление на административната тежест. Обосноваване на извода, че нормите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и Закона за резерва на въоръжените сили на Република България са специални спрямо нормите Наказателния кодекс по отношение на настъпилата за кандидатите реабилитация.

Цел № 22. Прецизиране на ресурсите на електронния регистър по чл. 328, ал. 1, т. 1 от Закона за обраната и въоръжените сили на Република България.

Цел № 23. Създаване на по-прецизна уредба, която да гарантира реално ползване на почивките и компенсациите от военнослужещите, с което да се защити от една страна техния интерес, а от друга интереса на службата. Поддържане и повишаване на бойната подготовка и предотвратяване претоварването на личния състав.

Цел № 24. Въвеждане на рестрикции към курсантите и колежаните, в качеството им на военнослужещи с особен статус, аналогични на тези към военнослужещите при установяване употреба на алкохол и злоупотреба и/или зависимост от наркотични вещества, водещи до отстраняване от обучението им, а при повторност – отписване от обучение.

Цел № 25. Създаване на законова възможност за издаване на официален документ – служебна карта, на курсантите/колежаните във висшите военни училища и в професионалните колежи, която да удостоверява служебния им статус.

Цел № 26. Синхронизиране на възможността за подпомагане с парични средства на всички курсанти и колежани. Регламентиране на възможността за освобождаване от възстановяване на разходите за издръжка и обучение на курсантите и колежаните, за които по надлежния ред е установено, че са станали негодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства или психологично непригодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства.

Цел № 27. Въвеждане на правила за носене на формено облекло и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. По проблем 1:

1.1. Президентство на Република България.

1.2. Министерски съвет.

1.3. Министерството на отбраната.

1.4. Структури от сили от системата за национална сигурност на Република България, определени с акт на Министерския съвет.

1.5. Военнослужещи – резерв.

2. По проблем 2:

2.1. Народно събрание.

2.2. Министерски съвет.

2.3. Министерство на отбраната.

2.4. Български граждани и служители от Министерство на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия.

3. По проблем 3:

3.1. Президентство на Република България.

3.2. Министерски съвет.

3.3. Министерство на отбраната.

3.4. Структури от сили от системата за национална сигурност на Република България, определени с акт на Министерския съвет.

4. По проблем 4:

4.1. Военномедицинска академия.

4.2. Военнослужещи и цивилни служители от Министерство на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия Президентство на Република България.

4.3. Военнослужещи – запас.

5. По проблем 5:

5.1. Министерство на отбраната.

5.2. Кандидати за военнослужещи.

5.3. Кандидати за резервисти.

5.4. Кандидати във висше военно училище за придобиване на квалификация „Офицер от резерва“.

6. По проблем 6:

6.1. Министерство на отбраната.

6.2. Военнослужещи от Министерство на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия.

7. По проблем 7:

7.1. Министерство на отбраната.

7.2. Курсанти и колежани, обучаващи се във висшите военни училища и в професионалните колежи.

8. По проблем 8:

8.1. Министерство на отбраната.

8.2. Ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или

косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/ екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да се:

- регламентира възможността за защита на територията и населението на Република България в мирно време;

- регламентира възможността за даване на разрешение за употреба на оръжие срещу безпилотни летателни (плавателни) средства;

- регламентира възможността за понижаване на бойната и оперативна готовност на въоръжените сили при деескалиране на степента на заплаха и/или след приключване на бойните действия;

- облекчи административната процедура, свързана с участието на военнослужещи в планиращи конференции, работни срещи, рекогносцировки и щабни учения извън страната, когато се провеждат без въоръжение, бойни припаси и военна техника;

- прецизират правата и задълженията на активираните резервисти и мобилизираните запасни;

- синхронизира използваната терминология по отношение на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия .

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/ екологични) въздействия:

Поставените оперативни цели № 1 - 6 към проблем № 1 ще бъдат реализирани.

Ще се регламентира възможността за защита на територията и населението на Република България в мирно време.

Ще се регламентира възможността за даване на разрешение за употреба на оръжие срещу безпилотни летателни (плавателни) средства при:

- нарушаване на въздушното пространство или на правилата на полетите над територията на Република България от безпилотно въздухоплавателно средство, което може да бъде използвано като оръжие;

- нарушаване от безпилотно въздухоплавателно средство на географски зони, в които полетите на безпилотни въздухоплавателни средства са забранени или ограничени над военни обекти и над войскови райони, както и над военни формирования и военни плавателни средства, разположени извън войсковите райони;

- при откриване в териториалното море или във вътрешните морски води на Република България на безпилотно плавателно средство, което може да бъде използвано като оръжие;

- нарушаване от безпилотно надводно и подводно плавателно средство на границите на забранени или временно ограничени с известие на мореплавателите райони, както и на зоните на пунктовете за дислокация на военни плавателни средства.

- определяне на правила и процедури за използване и доклад;

- за защита на силите, жизнеустойчивост и с вобода на действие в случай на нападение при провеждане на пълния спектър от операции по трите мисии на въоръжените сили.

Ще се регламентира възможността за понижаване на бойната и оперативна готовност на въоръжените сили при деескалиране на степента на заплаха и/или след приключване на бойните действия.

Ще се облекчи административната процедура, свързана с участието на военнослужещи в планиращи конференции, работни срещи, рекогносцировки и щабни учения извън страната, когато се провеждат без въоръжение, бойни припаси и военна техника.

Ще се прецизират правата и задълженията на активираните резервисти и мобилизираните запасни.

Ще се синхронизира използваната терминология в съответствие със Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия.

Отрицателни (икономически/социални/ екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:
Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:
Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:
Не се променя.

4.1.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.1.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.2. По проблем 2:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:
Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/ екологични) въздействия:
При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:
Няма да бъдат:
- актуализирани предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти и валутата няма да бъде заменена от „лева“ в „евро“;
- актуализирани предвидените в административно-наказателните разпоредби суми от „лева“ в „евро“;
- прецизирани правилата на процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността;
По този начин ще се възпрепятства актуализирането на предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти и глобите, замяната на валутата от „лева“ в „евро“ и прецизирането на процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността.

Специфични въздействия:
Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:
Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:
Не се променя.

4.2.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.2.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/ екологични) въздействия:

Ще се реализират поставените оперативни цели № 7-9.

Ще бъдат актуализирани предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти и валутата ще бъде заменена от „лева“ в „евро“.

Ще бъдат актуализирани в административно-наказателните разпоредби суми от „лева“ в „евро“.

Ще бъдат прецизирани правилата на процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността.

Отрицателни (икономически/социални/ екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.2.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.2.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.3. По проблем 3:

Вариант „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да се постигне:

- повишаване на вътрешната кохезия между специализираната, общата администрация и Щаба на отбраната в рамките на интегрираното Министерство на отбраната;

- гарантиране спазването на основния принцип за единоначалие при вземане на стратегически военни решения;

- внасяне на яснота по отношение на статута на Върховното главно командване и минимизиране на възможността за противоречиво тълкуване на неговата роля;

- включване на всички структури, формиращи Съвета по сигурността към Министерския съвет и повишаване на координацията между политическото ръководство на държавата и системата за управление на отбраната на страната при възникване на кризи от военно-политически характер, въвеждането на положение на война, военно положение или с фактическото започване на военните действия;

- осигуряване на непосредствена връзка между стратегическите оценки на средата на сигурност, фактическото започване на военните действия и процесът на вземане на решения;

- вземане на решения, свързани с отбраната на страната, основани на комплексен анализ на военните, политическите, икономическите, социалните и други фактори, влияещи върху националната сигурност;

- регламентиране правото на началника на отбраната да формира Военен съвет, като съвещателен орган;

- регламентиране на правомощията на министъра на отбраната по отношение на управлението и осъществяването на политиката по военно-патриотично възпитание в МО, СППМО и БА.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.3.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.3.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще се постигне повишаване на управленската експертиза, по-добра организация на работния процес и по-бързо изпълнение на задачите.

Ще се постигне повишаване на вътрешната кохезия между специализираната, общата администрация и Щаба на отбраната в рамките на интегрираното Министерство на отбраната.

Ще се постигне гарантиране спазването на основния принцип за единоначалие при вземане на стратегически военни решения.

Ще се внесе яснота по отношение на статута на Върховното главно командване и ще се минимизира възможността за противоречиво тълкуване на неговата роля.

Ще се включат всички структури, формиращи Съвета по сигурността към Министерския съвет и ще се повиши координацията между политическото ръководство на държавата и системата за управление на отбраната на страната при възникване на кризи от военно-политически характер, въвеждането на положение на война, военно положение или с фактическото започване на военните действия.

Ще се осигури непосредствена връзка между стратегическите оценки на средата на сигурност, процеса на вземане на решения и осъществяването на върховното главно командване.

Ще бъде регламентирано правото на началника на отбраната да формира Военен съвет като негов съвещателен орган.

Ще се регламентира правомощията на министъра на отбраната по отношение на управлението и осъществяването на политиката по военно-патриотично възпитание в МО, СППМО и БА;

Ще се гарантира необходимата институционална представителност и експертен капацитет на стратегическия военен щаб при изпълнение на задачите по защита на страната.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.3.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.3.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.4. По проблем 4:

Вариант „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да се:

- създаде възможност за обучение на военнослужещи – медицински специалисти по неклинични специалности в здравеопазването;

- повиши мотивацията на военнослужещите за заемане на длъжности в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната;

- повиши мотивацията за професионално развитие в сержантския състав чрез адаптиране на съществуващите военни звания;

- използва кадрово оптимално наличния човешки ресурс;

- подобрят процесите при прекратяване на договора за военна служба;

- подобри синхронизацията между различните нормативни актове и няма да се създаде възможност за участие на научния и преподавателски състав на висшите военни училища в национални програми;

- регламентира възможността за получаване на брутното месечно възнаграждение по чл. 204 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от военнослужещите, когато са призовани в съд или в други органи като страна, свидетел или вещо лице или участват в заседания като съдебни заседатели;

- синхронизира пределната възраст за военна служба на военнослужещите, неупражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Кодекса за социално осигуряване, пределната възраст за служба в запаса и пределната възраст за водене на военен отчет на резервистите и запасните.

По този начин ще продължат да бъдат налични липсата на регламентация и необходимостта от прецизиране и актуализиране на съществуващи разпоредби и въвеждане на нови процедури и политики, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.4.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.4.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще се създаде възможност за обучение на военнослужещи – медицински специалисти по неклинични специалности в здравеопазването.

Ще се повиши мотивацията на военнослужещите за заемане на длъжности в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната.

Ще се повиши мотивацията за професионално развитие в сержантския състав чрез адаптиране на съществуващите военни звания.

Наличният човешки ресурс ще се използва оптимално.

Ще се подобрят процесите при прекратяване на договора за военна служба.

Ще се подобри синхронизацията между различните нормативни актове и ще се създаде възможност за участие на научния и преподавателски състав на висшите военни училища в национални програми.

Ще се регламентира възможността за получаване на брутното месечно възнаграждение по чл. 204 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от военнослужещите, когато са призовани в съд или в други органи като страна, свидетел или вещо лице или участват в заседания като съдебни заседатели.

Ще се синхронизира пределната възраст за военна служба на военнослужещите, неупражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Кодекса за социално осигуряване, пределната възраст за служба в запаса и пределната възраст за водене на военен отчет на резервистите и запасните.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.4.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.4.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.5. Проблем 5:

Вариант „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да:

- се регламентират точно, ясно и безпрекословно изискванията за реабилитация спрямо нормите Наказателния кодекс по отношение на кандидатите за военна служба и доброволния резерв;

- се постигне прецизиране на ресурсите на електронния регистър по чл. 328, ал. 1, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

- се достигне до намаляване на административната тежест към българските граждани в съответствие с Решение № 233 на Министерския съвет от 29 март 2024 г. за приемане на План за намаляване на административната тежест.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.5.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.5.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще може да се обоснове извода, че нормите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и Закона за резерва на въоръжените

сили на Република България са специални спрямо нормите Наказателния кодекс по отношение на настъпилата за кандидатите реабилитация.

Ще се постигне прецизиране на ресурсите на електронния регистър по чл. 328, ал. 1, т. 1 от Закона за обраната и въоръжените сили на Република България.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Ще се намали административната тежест към българските граждани в съответствие с Решение № 233 на Министерския съвет от 29 март 2024 г. за приемане на План за намаляване на административната тежест.

4.5.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.5.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.6. Проблем 6:

Вариант „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да се създаде по-прецизна уредба, която да гарантира реално ползване на почивките и компенсациите от военнослужещите, с което да се защити от една страна техния интерес, а от друга интереса на службата.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.6.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.6.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще се създаде уредба, с която изрично ще се предвиди, че служебното време над нормалната му продължителност до общата продължителност се компенсира с намалено служебно време непосредствено след ползването на междудневна почивка от 12 часа или междуседмична почивка не по-малка от 36 часа. Когато военнослужещият изпълнява дежурство, но е назначен на длъжност, за която носенето на дежурство не се включва в основните му функционални задължения, той ще получава допълнително възнаграждение по чл. 214, ал. 1, т. 1, ще му се осигурява междудневна почивка от 12 часа и/или междуседмична почивка не по-малко от 36 часа и ще се компенсира с намалено служебно време съобразно чл. 194, ал. 5 непосредствено след положеното дежурство. В тези хипотези по изключение поради обоснована необходимост или неотложни служебни причини ще се допуска компенсирането с намалено служебно време да се извърши до четири месеца след отпадане на обективната причина, възпрепятствала компенсирането с намалено служебно време ,като по този начин ще се прилагат референтните периоди по чл.16, б. „б“ от Директива 2003/88/ЕО.

С тези законодателни промени ще се изпълнят планираните цели и ще се подобрят поддържането и повишаването на бойната подготовка и ще се намали претоварването на личния състав.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.6.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.6.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.7. Проблем 7:

Вариант „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да бъде регламентирано:

- въвеждането на рестрикции към курсантите и колежаните, в качеството им на военнослужещи с особен статус, аналогични на тези към военнослужещите при установяване употреба на алкохол и злоупотреба и/или зависимост от наркотични вещества, водещи до отстраняване от обучението им, а при повторност – отписване от обучение;

- създаването на законова възможност за издаване на официален документ – служебна карта, на курсантите/колежаните във висшите военни училища и в професионалните колежи, която да удостоверява служебния им статус;

- въвеждането на възможността за подпомагане с парични средства на всички курсанти и колежани;

- освобождаването от възстановяване на разходите за издръжка и обучение на курсантите и колежаните, за които по надлежния ред е установено, че са станали негодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства или психологично непригодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.7.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

4.7.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще се въведат рестрикции към курсантите и колежаните, в качеството им на военнослужещи с особен статус, аналогични на тези към военнослужещите при установяване употреба на алкохол и злоупотреба и/или зависимост от наркотични вещества, водещи до отстраняване от обучението им, а при повторност – отписване от обучение.

Ще се създаде законова възможност за издаване на официален документ – служебна карта, на курсантите/колежаните във висшите военни училища и в професионалните колежи, която да удостоверява служебния им статус.

Ще се въведе възможността за подпомагане с парични средства на всички курсанти и колежани.

Ще се регламентира освобождаването от възстановяване на разходите за издръжка и обучение на курсантите и колежаните, за които по надлежния ред е установено, че са станали негодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства или психологично непригодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.7.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.7.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

4.8. Проблем 8:

Вариант „Без действие“:

Описание:

Не се приема Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят положителни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни, поради невъзможност да се реализират планираните цели.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да бъде създадена законова регламентация, с която да се въведат правила за носене на формено облекло и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.8.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.8.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

Вариант 2 „Пълно действие“:

Описание:

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще се регламентира носенето на формено облекло и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни.

Специфични въздействия:

Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не засяга малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Не се променя.

4.8.3. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.
4.8.4. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.).

5. Сравняване на вариантите:

5.1. По проблем 1:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативни цели № 1-6	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.2. По проблем 2:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативни цели № 7-9	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.3. По проблем 3:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативни цели № 10-12	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.4. По проблем 4:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативни цели № 13-20	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.5. По проблем 5:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативни цели № 21-22	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.6. По проблем 6:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативна цел № 23	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.7. По проблем 7:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативни цели № 24-26	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

5.8. По проблем 8:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Пълно действие“
Ефективност	Оперативна цел № 27	3	1
Ефикасност		3	1
Съгласуваност		3	1

- *Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.*
- *Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:*
  - *ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;*
  - *ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*
  - *съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се регламентира възможността за защита на територията и населението на Република България в мирно време.

Ще се регламентира възможността за даване на разрешение за употреба на оръжие срещу безпилотни летателни (плавателни) средства.

Ще се регламентира възможността за понижаване на бойната и оперативна готовност на въоръжените сили при деескалиране на степента на заплаха и/или след приключване на бойните действия.

Ще се облекчи административната процедура, свързана с участието на военнослужещи в планиращи конференции, работни срещи, рекогносцировки и щабни учения извън страната, когато се провеждат без въоръжение, бойни припаси и военна техника.

Ще се прецизират правата и задълженията на активираните резервисти и мобилизираните запасни.

Ще се внесе яснота и уеднаквяване на използваната терминология.

По проблем 2:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще бъдат актуализирани предвидените прагове на програмите и/или проектите за инвестиционни разходи за придобиване на отбранителни продукти и валутата ще бъде заменена от „лева“ в „евро“.

Ще бъдат актуализирани предвидените в административно-наказателните разпоредби на закона глоби и валутата ще бъде заменена от „лева“ в „евро“.

Ще бъдат прецизирани правилата на процедурата по възлагане на договори по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността.

По проблем 3:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се постигне повишаване на управленската експертиза, по-добра организация на работния процес и по-бързо изпълнение на задачите.

Ще се постигне подобряване на координацията в министерството.

Ще се постигне повишаване на вътрешната кохезия между специализираната, общата администрация и Щаба на отбраната в рамките на интегрираното Министерство на отбраната.

Ще се постигне гарантиране спазването на основния принцип за единоначалие при вземане на стратегически военни решения.

Ще се внесе яснота по отношение на статута на Върховното главно командване и ще се минимизира възможността за противоречиво тълкуване на неговата роля.

Ще се постигне включване на всички структури, формиращи Съвета по сигурността към Министерския съвет и повишаване на координацията между политическото ръководство на държавата и системата за управление на отбраната на страната при възникване на кризи от военно-политически характер, въвеждането на положение на война, военно положение или с фактическото започване на военните действия.

Ще се осигури непосредствена връзка между стратегическите оценки на средата на сигурност, процеса на вземане на решения и осъществяването на върховното главно командване.

Ще се позволи вземане на решения, свързани с отбраната на страната, основани на комплексен анализ на военните, политическите, икономическите, социалните и други фактори, влияещи върху националната сигурност.

Ще бъдат обхванати всички случаи, при които началникът на отбраната става главнокомандващ на въоръжените сили.

Ще бъде регламентирано правото на началника на отбраната да формира Военен съвет като негов съвещателен орган

Ще се гарантира необходимата институционална представителност и експертен капацитет на стратегическия военен щаб при изпълнение на задачите по защита на страната.

По проблем 4:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се създаде възможност за обучение на военнослужещи – медицински специалисти по неклинични специалности в здравеопазването.

Ще се повиши мотивацията на военнослужещите за заемане на длъжности в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната.

Ще се повиши мотивацията за професионално развитие в сержантския състав чрез адаптиране на съществуващите военни звания.

Наличният човешки ресурс ще се използва оптимално.

Ще се подобрят процесите при прекратяване на договора за военна служба.

Ще се подобри синхронизацията между различните нормативни актове и ще се създаде възможност за участие на научния и преподавателски състав на висшите военни училища в национални програми.

Ще се регламентира възможността за получаване на брутното месечно възнаграждение по чл. 204 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от военнослужещите, когато са призовани в съд или в други органи като страна, свидетел или вещо лице или участват в заседания като съдебни заседатели.

Ще се синхронизира пределната възраст за военна служба на военнослужещите, неупражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на Кодекса за социално осигуряване, пределната възраст за служба в запаса и пределната възраст за водене на военен отчет на резервистите и запасните.

По проблем 5:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се синхронизират разпоредбите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за резерва на въоръжените сили на Република България и Наказателния кодекс по отношение на настъпилата за кандидатите реабилитация.

Ще се постигне прецизиране на ресурсите на електронния регистър по чл. 328, ал. 1, т. 1 от Закона за обраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се намали административната тежест към българските граждани кандидати за военна служба, служба в доброволния резерв и обучение в редовна форма във висшите военни училища.

По проблем 6:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се създаде по-прецизна уредба, която да гарантира реално ползване на почивките и компенсациите от военнослужещите, с което да се защити от една страна техния интерес, а от друга интереса на службата. Ще се подобрят поддържането и повишаването на бойната подготовка и ще се намали претоварването на личния състав.

По проблем 7:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се въведат рестрикции към курсантите и колежаните, в качеството им на военнослужещи с особен статус, аналогични на тези към военнослежещите при установяване употреба на алкохол и злоупотреба и/или зависимост от наркотични вещества, водещи до отстраняване от обучението им, а при повторност – отписване от обучение.

Ще се създаде законова възможност за издаване на официален документ – служебна карта, на курсантите/колежаните във висшите военни училища и в професионалните колежи, която да удостоверява служебния им статус.

Ще се въведе възможността за подпомагане с парични средства на всички курсанти и колежани.

Ще се регламентира освобождаването от възстановяване на разходите за издръжка и обучение на курсантите и колежаните, за които по надлежния ред е установено, че са станали негодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства или психологично непригодни за военна служба/служба в други министерства и ведомства.

По проблем 8:

Препоръчва се вариант 2 „Пълно действие“

Приема се Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Ще се регламентира носенето на формено облекло и отличителни знаци от ветерани, военноинвалиди и освободени от военна служба.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- ○ Ще се увеличи
- ◉ Ще се намали
- ○ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- ○ Да
- ◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- ○ Да
- ◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

- ○ Актът засяга пряко МСП
- ◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани възможни конкретни рискове от приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Най-важните въпроси за обществената консултация са:

7.1. Приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България ще способства ли за изпълнението на поставените цели пред Министерството на отбраната?

7.2. Приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България ще способства ли за прецизиране на разпоредбите за защита на територията и населението при военни заплахи, в мирно време и във военно време?

7.3. Приемането на Закон за изменение и допълнение на ЗОВСРБ и прецизирането на разпоредбите ЗОВСРБ и ЗМВР ще внесат ли яснота относно статута и правомощията на съвещателните органи и длъжностни лица в системата на Министерството на отбраната?

7.4. Приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България ще способства ли за подобряване на правната регламентация относно действащите норми, относими към военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и БА, резервисти и запасни?

7.5. Приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България ще способства ли за Намаляване на административната тежест в съответствие с Решение № 233 на Министерския съвет от 29 март 2024 г. за приемане на План за намаляване на административната тежест?

7.6. Приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България ще спомогне ли за намаляване на съществуващото сред военнослужещите напрежения по въпросите, свързани с компенсирането им с намалено работно време?

7.7. Какви биха били последиците за служителите от Министерството на отбраната от приемането или не на предлагания проект на акт?

7.8. Какви биха били последиците за заинтересованите страни от приемането или не на предлагания проект на акт?

Проектът ще се съгласува със заинтересованите министерства и ведомства по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проектът на нормативен акт ще бъде публикуван за 30-дневен срок, съгласно чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на отбраната.

Справката за отразените становища ще бъде публикувана на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на отбраната.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Няма.

Приложете необходимата допълнителна информация и документи

11. Информационни източници:

***1. Закон за отбраната и въоръжените сили на Република България**, обн., ДВ, бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., ..., бр. 55 от 16.06.2026 г.*

***2. Закон за резерва на въоръжените сили на Република България**, обн., ДВ, бр. 20 от 9.03.2012 г., в сила от 10.06.2012 г., ..., бр. 70 от 20.08.2024 г., в сила от 1.01.2026 г.*

***3. Закон за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия**, обн., ДВ, бр. 73 от 17.09.2010 г., в сила от 17.09.2010 г., ..., изм., бр. 55 от 16.06.2026 г.*

***4. Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите**, обн., ДВ, бр. 30 от 2.04.1999 г., в сила от 3.10.1999 г., ..., бр. 55 от 16.06.2026 г.*

***5. Наказателен кодекс**, обн., ДВ, бр. 26 от 2.04.1968 г., в сила от 1.05.1968 г., ..., изм., бр. 55 от 16.06.2026 г.*

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Антон Ластарджиев – постоянен секретар на отбраната в Министерството на отбраната.
Дата: __.09.2026 г.

Подпис:

X